

LUNDS
UNIVERSITET

Centrum för genusvetenskap

Ämnesnätverket i genusvetenskap för arbetet med den nya utbildnings- och examensstrukturen

Marta Cuesta & Louise Löfqvist

1. Inledning	3
1.1. <i>Genusvetenskapen i den nya utbildnings- och examensstrukturen</i>	3
2. Olika lärosäten, olika Bolognaplaner	5
2.1. <i>Göteborg</i>	6
2.2. <i>Karlstad</i>	7
2.3. <i>Linköping</i>	8
2.4. <i>Lund</i>	9
2.5. <i>Malmö</i>	10
2.6. <i>Stockholm</i>	11
2.7. <i>Södertörn</i>	12
2.8. <i>Umeå</i>	12
2.9. <i>Uppsala</i>	14
2.10. <i>Örebro</i>	15
3. Genus och Bologna	16
3.1. <i>Avancerad nivå</i>	17
3.2. <i>Program på avancerad nivå</i>	17
3.3. <i>Kurser på avancerad nivå</i>	20
3.4. <i>Anställningsbarhet</i>	20
3.5. <i>Lärandemål och förväntade studieresultat</i>	20
4. Det fortsatta arbetet	21
5. Brainstorm kring samarbete?	22
6. Referenser	23
6.1. <i>Internet</i>	23
6.2. <i>Genusvetenskap hemsidor</i>	24
Bilaga 1	25

1. Inledning

NSHU - Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning har beviljat projektmedel för att skapa nätverk för att underlätta arbetet med Bolognaprocessen. Särskilt fokus ligger på att öka studenternas möjlighet till rörlighet såväl nationellt som internationellt. Centrum för genusvetenskap, Lunds universitet har fått i uppdrag att ansvara för inledningsskedet av arbetet med nätverk inom genusvetenskap.

Bolognaprocessen är ett samarbete om högre utbildning mellan 45 europeiska länder. Processen startade 1999 genom att 29 länder undertecknade Bolognadeklarationen. I deklarationen fastställs ett antal mål för att skapa ett europeiskt område för högre utbildning till 2010.

Deklarationen innehåller tre övergripande mål:

1. att främja rörlighet
2. att främja anställningsbarhet
3. att främja Europas konkurrenskraft/attraktionskraft som utbildningskontinent

Den svenska regeringen lämnade under 2005 förslag om en ny utbildnings- och examensstruktur med bland annat en indelning av den högre utbildningen i grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå i propositionen "Ny värld - ny högskola" (Prop: [2004/05:162](#)), som riksdagen sedan beslutade om i februari 2006. För att främja rörligheten införs en ny examens- och utbildningsstruktur, då en av grundtankarna i EU-samarbetet kring högre utbildning är att målen som ställts upp i Bolognadeklarationen kräver jämförbarhet.

1.1. Genusvetenskapen i den nya utbildnings- och examensstrukturen

I Sverige tillämpas en ny examens- och utbildningsstruktur från och med den 1 juli 2007. I det nya systemet ska ett studieår som omfattar heltidsstudier i 40 veckor motsvara 60 högskolepoäng. Detta innebär att 1 poäng i det tidigare systemet nu kan översättas till 1.5 högskolepoäng (hp). En ny nivåindelning görs där varje kurs skall nivåbestämmas så att den tillhör antingen grundnivå eller avancerad nivå. För varje kurs på grundnivå och avancerad nivå ska lärosätena ange mål. Målen ska beskriva studenternas förväntade studieresultat (learning outcomes). Varje nivå förutsätter och bygger på att man har utbildning på tidigare nivå(er). Samtliga examina och kurser ska placeras in i strukturen. (Högskoleverkets hemsida)

Högskoleverket har under 2006/07 utvärderat ämnet genusvetenskap vid svenska universitet och högskolor och bedömer bland annat att "[g]enusvetenskapen borde ha förutsättningar att stå stark i den förändringsprocess som pågår." (HSV Rapport:17 R:30) Samtidigt menar man att genusvetenskapen med sina små ämnesmiljöer är beroende av samverkan och samarbeten, inom lärosäten, regionalt, nationellt och internationellt (HSV Rapport:17 R:10). Här har nätverket en viktig funktion att fylla.

Inbjudna till att delta i nätverket för arbete med den nya utbildnings- och examensstrukturen inom genusvetenskap är miljöer som erbjuder kurser på minst kandidatnivå i genusvetenskap. Inbjudan har riktat sig till studierektorerna och alla inbjudna har också velat delta i nätverket. Deltagande lärosäten är;

- Göteborgs universitet
- Karlstads universitet
- Linköpings universitet
- Lunds universitet
- Malmö högskola
- Stockholms universitet
- Södertörns högskola
- Umeå universitet
- Uppsala universitet
- Örebro universitet

I projektets inledning formulerades följande punkter som centrala i den fortsatta diskussionen:¹

- Vad händer på de olika institutionerna/centra i och med Bologna-processen?
- Institutionernas olika profiler. Hur kan vi samarbeta för att stärka och tydliggöra dessa?
- Studenternas rörlighet. Hur kan vi samarbeta och samordna för att underlätta denna?

I december 2006 ombads alla deltagare i nätverket att skicka in en kort redogörelse för sitt arbete och eventuella planer. Från början planerades ett möte i mars 2007, men det blev under vintern tydligt att detta skulle bli mycket svårt att genomföra då studierektorerna i genusvetenskap alla verkar i mycket små miljöer med få anställda och hög arbetsbelastning. I stället har

---

¹ Ansvarig för projektets inriktning och arbetsformer är Centrum för genusvetenskap, Lunds universitet, projektkoordinator Marta Cuesta, genom NSHU-uppdrag/beslut.

projektassistent Louise Löfqvist under maj 2007 haft individuella möten med studierektorerna runt om i Sverige genom en genusvetenskaplig upptäcksfärd från söder till norr. Dessa möten har föregåtts av ett mer detaljerat frågeformulär som skickades ut under våren.² Mötena har innehållit både information utifrån frågeformuläret och mer ostrukturerad diskussion kring visioner om samarbeten, planer för den egna institutionen och genusvetenskapens framtid. Målet har i första hand varit en kartläggning, något vi menar måste finnas som grund för ett fortsatt samarbete. Sammanställningen av material och information har gjorts under sommaren och i september 2007 skickades ett utkast till alla de medverkande. I den inledande fasen av högskolereformen händer saker ibland hastigt och vi ansåg det vara viktigt att ge alla de medverkande möjlighet att kontrollera, uppdatera och reflektera över den bild av deras utbildning som vi sedan arbetat vidare med.

I början av oktober presenterades resultatet av projektet för deltagarna på ämneskonferensen i Göteborg och efter diskussion där skickades rapportunderlaget återigen ut på en remissrunda innan slutgiltig publicering av rapportunderlag och den färdiga rapporten till NSHU.

Vi menar att det är viktigt ta hela denna text i beaktande när slutresultaten ska utvärderas, då kartläggningen som är en så central del av resultatet inte kommer till sin rätt i den kortfattade rapport vi lämnar till myndigheten. Ett annat faktum värt att poängtera är att detta är en ”ögonblicksbild” från 2007. I skrivandets stund (februari 2008) kan saker och ting se annorlunda ut då arbetet med den nya utbildnings- och examensstrukturen är en process som fortfarande pågår. Inte heller kommer arbetet någonsin vara slutfört då utbildningar hela tiden är i förändring.

2. Olika lärosäten, olika Bolognaplaner

Genusvetenskaplig grundutbildning bedrivs i dag i flera olika organisatoriska former runt om i landet. De flesta centra/fora inordnas numera på något sätt under en fakultet, medan andra fungerar som centra organisatoriskt placerade direkt under rektor. Fakultetstillhörighet är också det något som varierar mellan olika former av samhällsvetenskapliga/humanistiska/filosofiska fakulteter.³ Bolognaarbetet inom genusmiljöerna är starkt styrt av de planer och beslut som tagits centralt på de olika universiteten och fakulteterna. Då riksdagens direktiv lämnar en hel del

---

² Se Bilaga 1

³ För mer information om organisation, se HSV Rapport:17 R

utrymme för lokal bestämmanderätt har Bolognaanpassningarna fått delvis olika utformning på (och inom) olika lärosäten.

Högskolor utan vetenskapsområde ges i nuläget ingen generell rätt att utfärda masterexamen. Efter ansökan kan dock sådana lärosäten – om de har starka forskningsmiljöer och utbildningsprofiler – beviljas denna rätt. Detta innebär att både Malmö och Södertörn måste ansöka hos Högskoleverket om examensrätt innan mastersutbildningar kan bli en realitet hos dem. Genusvetenskapen både på högskolorna i Malmö och Södertörn planerar att genomföra mastersprogram efter en sådan process.

Alla medverkande i projektet ger kurser beskrivna enligt den nya termen högskolepoäng, där 1.5 hp motsvarar 1 veckas heltidsstudier (tidigare ett akademiskt poäng). När det gäller systemet för betyg finns dock olika modeller på olika lärosäten. I Uppsala har man bestämt sig för en fyrgradig skala (Uppsala Universitet: BESLUT 2007-01-16 UFV 2006/1473), tillämpningen är dock frivillig och inom genusvetenskapen behåller man den gamla skalan. I Stockholm kommer en sjugradig målrelaterad betygsskala vara helt införd 1/7 2008. (Internet: SU Bologna). I Göteborg har rektor beslutat att i dagsläget inte förändra betygssystemet, men här liksom på andra lärosätena pågår diskussioner om att införa en månggradig betygsskala på längre sikt (Internet: GU Bologna). Här skiljer sig alltså de olika lärosätena åt, något som kanske kommer förändras med tiden?

Lärosäten skiljer sig åt på andra sätt i implementeringen av Bolognaprocessens mål. På vissa håll är normen för läskurser på avancerad nivå 7,5 hp (ex. Uppsala), andra ger enbart kurser på minst 15 hp (ex. Umeå). Kravet på anställningsbarhet har också medfört en betoning på program, som kan vara mer eller mindre ”låsta”, vilket är något ganska nytt inom genusvetenskapen som traditionellt bara erbjudit fristående kurser. Under arbetet med nätverket i genusvetenskap har det blivit tydligt att det är ”program som gäller”, vilket aktualiserar behovet av en diskussion om vad universitetsstudier ska syfta till och de fristående kursernas plats i det nya utbildningssystemet.

2.1. Göteborg

Institutionen för genusvetenskap tillhör humanistiska fakulteten och här ges på grundnivå, hösten 2007 A och C-kurs⁴, med Bologna-anpassade utbildningsbeskrivningar och kursplaner. På avancerad nivå ger man hösten 2007 kurserna *Genusvetenskaplig teoribildning* och *Metod i*

---

⁴ Kurs på B-nivå ges på vårterminen.

genusvetenskaplig teoribildning. 2008 tillkommer en kurs i kritisk jämställdhets- och mångfaldsforskning, en kring etik och omsorg och en kurs i genusvetenskapliga perspektiv på skola. Institutionen ger även forskarutbildning. Bolognaanpassningen innebär inte att man i dagsläget förändrar betygssystemet.

Institutionen erbjuder två olika inriktningar på studier på avancerad nivå, en magisterutbildning och en mastersutbildning. Magisterutbildningen är ettårig och förbereder för en forskarutbildning i genusvetenskap. Mastersutbildningen som är tvåårig och yrkesförberedande heter *Masterutbildning för Jämlikhetshandläggare med internationellt perspektiv*.

Humanistiska fakulteten i Göteborg erbjuder även *Humanistiskt program på avancerad nivå, Genusvetenskap* (120 hp) där förkunskapskravet är kandidatexamen i genusvetenskap eller motsvarande. Där ingår kurser på Institutionen för genusvetenskap.

Just nu har man en ganska liten internationell rörlighet. Gott nätverk av internationella forskare, under årens lopp har man haft många utländska gästforskare vid institutionen, studentutbytet ligger dock i sin linda. Man håller dock på att arbeta för att få igång ett samarbete med ett amerikanskt universitet på grundnivå. I detta samarbete ingår planer på en *global community* för studenter. ERASMUS bör utvecklas och GU jobbar centralt för att förenkla administrationen. Tycker att det nordiska samarbetet fungerar bra och man attraherar en del nordiska studenter.

På Institutionen för genusvetenskap finns en metateoretisk ambition samtidigt som man betonar de olika perspektiv som enskilda lärare/forskare tillför. I Högskoleverkets utredning som delvis baseras på institutionernas självvärderingar beskrivs institutionens profil som "tvärvetenskapligt 'allmängenusvetenskaplig' med tonvikt på humaniora och samhällsvetenskap" (Rapport 2007:17 R:54). Man menar i Göteborg att profilering gärna skapar normer och gränser och vill hellre se tvärlärosäteliga samarbeten kring ansvarsteman som sexualitet, intersektionalitet etc.

2.2. Karlstad

Centrum för genusforskning på Karlstads universitet tillhör Estetisk-filosofiska fakulteten, avdelningen för Humaniora och genusvetenskap. Man beskriver sig som en utpräglad tvärvetenskaplig miljö, och ger ämnesövergripande seminarier och minisymposier.

Genusvetenskapliga studier har bedrivits vid Karlstads universitet sedan 1990, tidigare under namnet Jämställdhetscentrum. Centrum har en nära koppling till jämställdhetsarbete, inte minst internt på universitetet. Höstterminen -07 ges A-kurs på hel- och halvfart (30/15 hp) samt 7,5 hp

kurserna *Arbetsvärdering och lönebildning* och *Kön i vård och omsorg*, den sistnämnda på distans. Under vårterminen -08 blir det A och B kurs på helfart och 7,5 hp kurserna *Genus och etnicitet* samt *Ledarskap, organisation och kön*. Alla ovan nämnda kurser hör till grundnivån, men till våren ges också en kurs på avancerad nivå, D-kurs i genusvetenskap.

Genusvetenskapen kommer vara en del av en planerad fakultetsmaster och arbetar för att komma in på lärarutbildningen och eventuellt erbjuda kurser i deras master och forskarutbildning. Vissa diskussioner har förts om ett yrkesinriktat masterprogram i samarbete med andra institutioner/lärosäten men dessa planer är ännu på idéstadiet. Man ingår dock i en gemensam kurs på avancerad nivå, *Nordic Studies*. Dessutom ingår genusvetenskapen i ingenjörsutbildningarna på Karlstads universitet.

Liksom flera andra genusmiljöer saknar man organiserade studieutbyten, däremot finns flera samarbeten på lärar- forskar- och doktorandnivå. Man har bland annat haft gästlärare från Canada, Island och Indien. Samarbete för forskare pågår även inom europeiska nätverk.

Hela Karlstads universitet arbetar med vad man menar är universitetets samhällsansvar, det kritiska och konstruktiva. Detta sker bland annat i formen av regional samverkan mellan lärosäten och det omgivande samhället. Detta samhällsansvar genom regional förankring i internationella perspektiv ser även genusvetenskapen i Karlstad som en styrka och en central del i arbetet är samarbete med näringsliv och skola.

Genusvetenskapen i Karlstad har en tydlig arbetslivsorientering, flera av de korta kurserna som ges är direkt inriktade mot arbetsmarknaden och även A-kursen har en sådan uppläggning som man nu planerar att förstärka genom medverkan från representanter från arbetslivet. Förutom den praktiska inriktningen och samhällsanknytningen har genusvetenskapen i Karlstad en inriktning mot religionsvetenskap, sociologi och arbetsvetenskap.

2.3. Linköping

Forum för genusvetenskap och jämställdhet fungerar som en fakultetsövergripande centrumbildning som arbetar med grundutbildning. Forum har även som uppdrag att verka för jämställdhets- och genusperspektiv på universitetet och externt. Hösten 2007 ges kurserna *Genusvetenskap 1 (grundkurs)* och *3 (fördjupningskurs)* på helfart. På fördjupningsnivå finns även kursen *Sexualitet, identitet och samhälle* (15hp) Dessutom ges kursen *Manlighetsforskning idag* (7,5 hp) både på fördjupnings- och avancerad nivå. Våren 2008 ges samma kurser med tillägg av

Genusvetenskap 2 (fortsättningskurs), samt *Feministiska klassiker*, *Våld, makt och kön* och *Heder, genus och omvärld* alla på 7,5 hp på grundnivå. En ettårig magisterkurs, *Genus, vård och välfärd*, 60 hp, ligger på is i avvaktan på samverkan med Hälsouniversitetet.

Förändringar kopplade till Bolognaprocessen är ganska små vid Forum, man behåller i stort sett samma kurser och har sedan tidigare ett väl fungerande samarbete med Tema Genus där den genusvetenskapliga forskningen i Linköping bedrivs. Forum för genusvetenskap och jämställdhet verkar fakultetsövergripande och samarbeten i olika former är ett viktigt inslag i verksamheten. Kursansvarig /ämnesansvarig vid Forum är adjungerad i styrelsen för Genusforskningsinstitutet (samarbete mellan genusvetenskapen vid universiteterna i Örebro och Linköping) och samverkan med Tema Genus finns både institutionaliserat och i forskning och informell kontakt. Forum arbetar aktivt med frågor kring samarbete och öppenhet, exempelvis genom öppna föreläsningar och samarbete med andra enheter kring utbildning.

Linköping beskriver en profil i modern genushistoria med inriktning på genus, klass och etnicitet, men har också en väsentlig del knuten till beteendevetenskap och litteraturvetenskap.

Undervisningen omfattar områden som arbete, ekonomi och politik (kvinnorörelser) samt organisationsteorier, manlighetsforskning, sexualiserat våld, sexualitet, litteratur och kulturella perspektiv. Metodkurser på fortsättningsnivå och fördjupningsnivå har också fått större utrymme de senare åren.

2.4. Lund

Varje höst sedan 2004 påbörjar en ny årskull sina studier på kandidatprogrammet vid Centrum för genusvetenskap i Lund. Hösten 2007 ges även följande fristående kurser på grundnivå:⁵ *Grundkurs* 30 hp, *Kandidatkurs* 30 hp, *Juridik i teori och praktik ur ett genusperspektiv*, 30 hp, *Scandinavian Models of Equality – Gender, Class, Ethnicity and the Social Welfare State*, 7,5 hp och *Queerteori*, 7,5 hp. På avancerad nivå erbjuds kurserna; *Genusvetenskap som forskningsfält*, 15 hp, *Examensarbete för magisterexamen*, 15 hp, *Examensarbete för masterexamen* 15/30 hp samt den fakultetsadministrerade *Gender, Class, Sexuality and Ethnicity* 15 hp. Till vårterminen ges *Fortsättningskurs i genusvetenskap*, i övrigt innebär vårterminens utbud att man istället för *Scandinavian models of equality* och *Queerteori* erbjuder *Gender, Social Change and Modernity in Sweden/Scandinavia* och

---

⁵ Fortsättningskurs, (b-nivå) ges enbart på vårterminen.

Genus, jämställdhet och samhälle (7,5 hp). På avancerad nivå kan studenten under våren läsa en fakultetsadministrerad kurs kallad *Critical Feminist Perspectives on Social Science Theory* (15 hp) samt *Examensarbete för masterexamen* 15/30 hp.

Alla kursplaner, samt utbildningsplanen för programmet, har totalt anpassats till den nya utbildnings- och examensstrukturen. I och med Bolognaprocessen har man utvecklat nya kurser på avancerad nivå som är en del av samhällsvetenskapliga fakultetens satsning på tvärvetenskapliga mastersutbildningar där studenten själv kan profilera sig. Centrum ansvarar för två mastersutbildningar i genusvetenskap. Det är *Masterprogram i samhällsvetenskap, Genusvetenskap*, 120.0 hp och *Master's Programme in Gender Studies*, 120 hp Centrum för genusvetenskap har även en egen forskarutbildning och för närvarande är två doktorander anställda, en tredje tillkommer i januari 2008.

Genusvetenskapen i Lund arbetar aktivt med arbetslivsanknytning, särskilt i relation till de studenter som läser Kandidatprogram i genusvetenskap. Man har sedan några år tillbaka en återkommande arbetsmarknadsdag för genusvetare och arbetar för närvarande med en praktikkurs för programstudenterna som kommer ges första gången hösten 2008.

Centrum för genusvetenskap har ERASMUS-avtal med universitet i Antwerpen, Lodz och Utrecht och har sedan flera år tillbaka erbjudit en mindre kurs (5p/7.5 hp) på engelska varje termin. Man har även i regel ett par studenter från Danmark som läser på grundnivå varje år.

I Lund tillhör genusvetenskapen den Samhällsvetenskapliga fakulteten men detta hindrar inte att man gärna betonar tvärvetenskapligheten inom verksamheten och ett kritiskt maktperspektiv ses som centralt. Forskningsområden som tar plats rör intersektionalitet, queer, maskulinitet och postkolonial feministisk teori.

2.5. Malmö

Från och med halvårskiftet 2007 deltar genusvetenskapen i Malmö i uppbyggnaden av ett nytt kunskapsområde som går under arbetsnamnet "Politiska studier". Övriga ämnen inom området är; Mänskliga rättigheter, freds- och konfliktforskning, Europastudier, internationella relationer, statsvetenskap och socialfilosofi. På grund av den förändring som pågår ges höstterminen 2007 enbart A- och B-kurserna, kurserna genomförs utifrån från Bolognaanpassade utbildningsbeskrivningar och det nya poängsystemet. Pedagogiska samtal pågår även kring hur examinationer enligt Bologna modellen kan gå till. I Malmö har man av tradition både skickat

studenter till, och tagit emot studenter från, Danmark. Man har även haft vissa inledande samtal med universitetet i Köpenhamn kring möjliga utbyten.

Genusvetenskapen är en del av utvecklandet av ett mastersprogram i *Political-* alternativt *Critical Studies*. Genus utvecklar alltså inte en egen mastersutbildning utan studenter med en fil. kand. i genusvetenskap kan fortsätta inom det gemensamma området och få en examen *XXX med inriktning mot genusvetenskap*.

Genusvetenskapen vid Malmö högskola ingår som valfria kurser i ett antal utbildningsprogram på grundnivå. Det ingår 7,5 hp feministisk teori i ett mastersprogram i socialt arbete och från och med hösten 2009 ansvarar genusvetenskapen för 15 hp varje termin på grundutbildningsprogrammet i arbetsvetenskap. Tillsammans med en grupp från pedagoger planerar man en doktorandkurs kallad *Kropp och makt*, en kurs som kommer att vara tillgänglig för doktorander från flera olika ämnen.

I Malmö ser man det postkoloniala perspektivet som sin styrka och det är inom detta fält och vetenskapskritiska studier som man ser en möjlighet att profilera sig.

2.6. Stockholm

Centrum för genusstudier ingår i Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusstudier som tillhör Humanistiska fakulteten vid SU. På grundnivå genomförs läsåret 2007/08 kurserna; *Genusvetenskap I*, *Genusvetenskap II*, *kandidatkurs* som omfattar 30 hp vardera, samt *Introduktion i genusstudier* (15 hp). Man ger även tre kortare kurser: *Män och maskuliniteter*, *Lesbiska och gaystudier* och *Kön och organisation* (alla 7,5 hp vardera). På avancerad nivå finns kursen *Genusteori för humaniora och samhällsvetenskap* (15 hp) där de första 7,5 hp ingår i mastersprogrammet. Genusstudier ansvarar även för kursen *Intersektionalitet* (15hp) som är teoretisk huvudkurs på programmet. Slutligen finns en kurs för *Examensarbete för masterexamen i genusvetenskap med inriktning mot intersektionalitet* (30hp).

Mastersprogram i intersektionalistetsstudier är ett samarbete mellan Centrum för genusstudier och andra institutioner vid Stockholms universitet. Centrums kurser inom programmet kommer även att kunna läsas som fristående kurser. Centrum för genusstudier ger forskarutbildningskurser varje läsår, men har ingen egen forskarutbildning.

På Centrum för genusstudier i Stockholm har man alltså samarbetat inom det egna universitetet i relation till den nya utbildningsstrukturen och man tror att det kanske är det bästa formen av samarbete då alla lärosäten implementerar Bologna på delvis olika sätt. Man ser Bolognaprocessen som en möjlighet för expansion för genusvetenskap på Stockholms universitet då tvärvetenskap och flexibilitet blivit mer positivt laddat. Etablering på den avancerade nivån och samarbeten över fakultets- och institutionsgränser kan göra Centrum mer synligt.

Centrum för genusstudier har utarbetat en forskningsprofil som finns tillgänglig på hemsidan, den säger en del även om utbildningen. Där kan man bland annat läsa att grunden i forskning och undervisning är feministisk kritisk teori, mångvetenskapligheten betonas liksom det intersektionella perspektivet.

2.7. Södertörn

Höstterminen 2007 ges kurserna *Genusvetenskap A-D*, samt *Sexualpolitikens konflikter* och *Sex, kropp, estetik*, båda omfattar 7,5 hp och ges på halvfart.

Genusvetenskap vid Södertörns högskola kommer från och med höstterminen 2008 erbjuda en magisterutbildning med inriktning mot praktiskt jämställdhetsarbete. Den nya kursen kallas *Magisterexamen i genusvetenskap med inriktning mot jämställdhet/jämlikhet*. Kursen är Bolognaanpassad och löper över två terminer. Förutom de kurser som ingår i den nuvarande D-kursen skissas: teoretisk fördjupning, mer av metoder, förvaltningskunskap, organisation och ledarskap (se ämnets hemsida på www.sh.se). Södertörn ansöker också om masterrättigheter, en ansökan som nu behandlas hos Högskoleverket.

Samarbete i olika former ses som en naturlig del av vardagen på Södertörn och genusvetenskapen har en stabil position på högskolan, där man även har en permanent plats i jämställdhetsrådet. Sedan september 2007 finns en doktorand som en del av miljön och man arbetar för närvarande för att få en professur till ämnet. Det historiska perspektivet, intersektionalitet och praktiskt jämställdhetsarbete ser genusvetenskapen vid Södertörn som sin styrka.

2.8. Umeå

I Umeå planeras ett samgående mellan Kvinnovetenskapligt forum och Genusforskarskolan vid årsskiftet 07/08, i samband med detta finns även planer på att sjsätta en egen forskarutbildning i genusvetenskap.

På grundnivå kan studenter vid Umeå universitet hösten 2007 läsa Genusvetenskap: Makt och kön A och C (båda 30 hp). På avancerad nivå finns kursen *Gender Studies: Feminist Theories and Intersectional Analysis* (15hp). Under våren ger man istället B-kursen och på avancerad nivå *Genus, välfärd och makt* (15 hp). Alla kursplaner är omgjorda i linje med Bologna-processen. Inom ramen för en den nya organisationen – Kvinnovetenskapligt forum+Genusforskarskolan – planeras ett 1-årigt magisterprogram och ett 2-årigt mastersprogram i genusvetenskap. Mastersprogrammet ska ha inriktning mot arbetslivet inom jämställdhets- och mångfaldsområdet. Utbildningsbeskrivningar för dessa program kommer att utarbetas under 2007 men man avvaktar analyser då söktrycket till andra program på avancerad nivå höstterminen -07 varit lågt på universitetet.

Genusvetenskap ingår som valbart alternativ i flera utbildningsprogram på grundnivå och man samarbetar med andra ämnen kring uppdragsutbildning och i en planerad utbildning för vårdadministratörer.

I Umeå har man erfarenheten att Bologna-processen har ökat ämnets kontaktytor på universitetet, särskilt inom den samhällsvetenskapliga fakulteten som forum tillhör har genusvetenskapen blivit mer synlig. Arbetet med den nya utbildnings- och examensordningen har dessutom sammanfallit med att genusforskning av Rektor utsetts till ett starkt forskningsområde vid UMU och att Umeå fått bidrag till stark genusforskningsmiljö vilket också bidragit till en stärkt position.

Det finns inget organiserat studentutbyte vid forum, men studenterna uppmuntras att söka platser genom universitetsövergripande program. På avancerad nivå ger man sedan HT-06 en kurs på engelska som lockat studenter från olika håll i världen. Forskare vid forum medverkar i flera fler-lärosäteliga forskningsprojekt, både nordiska och europeiska. Kvinnovetenskapligt forum ingår i Umeå Advanced Gender Studies (UAGS). UAGS utgör en sammanlänkande formering av genusmiljöer vid Umeå universitet, samt i samarbete med Mittuniversitetet och Luleå tekniska universitet.

Inom Umeå Advanced Gender Studies pågår det omfattande forskningsprogrammet som är ett av en av de tre miljöer som fått sk. excellencemedel. Challenging Gender som tar utgångspunkt i tidigare genusforskning inom demokrati/social rättvisa, emotioner, våld, hälsa samt normalisering. Kvinnovetenskapligt forum betonar tvärvetenskapligheten och det kritiska tänkandet i relation till det feministiska forskningsfältet som sin ämnesmässiga identitet. I grundkurserna är man framhåller man genusvetenskapens dubbelsidighet, dels som ett eget ämne

och dels som ett perspektiv som kan berika ändra fält. Maktfrågor är centrala i Umeås profilering av genusämnet, studenterna menar att det finns en radikal profil och utrymme för att koppla egna erfarenheter och reflektioner till vetenskapliga sammanhang vilket ökar behållningen av utbildningen.

2.9. Uppsala

I höst gör man i Uppsala som på många andra genusenheter, man ger *A* och *C-kurserna* (30hp vardera) medan *B* enbart ges på vårterminen. Dessutom tillkommer totalt fem olika masterkurser (3*7,5 hp+2 uppsatskurser). Under sommaren ges även två 7,5 hp kurs: *Genusvetenskapens grunder* och *Män och maskuliniteter*. Genusstudenter i Uppsala kan välja mellan två program på avancerad nivå; *Masterprogram i mångfaldsstudier* har utarbetats av Centrum för genusvetenskap tillsammans med Centrum för multietnisk forskning. För att bli antagen till programmet krävs 120 poäng och kandidatexamen i valfritt ämne. Det andra programmet är *Mastersprogram i humaniora med inriktning Genusvetenskap*, en masterutbildning i genusvetenskap som endast kräver 40 poäng genusvetenskap.⁶ Alla kursplaner med mera är anpassade efter Bolognaprocessens direktiv. Bolognaarbetet har i Uppsala även inneburit en periodisering och att alla moment homogeneras poängmässigt. Konkret innebär detta att de flesta moment omfattar 7,5 hp/5 veckor, förutom uppsatsarbetet för kandidat-, magister- och masterexamen.

Centrum för genusvetenskap i Uppsala menar att man har ett gott samarbete med andra institutioner på fakulteten och även mellan fakulteter. Inte minst har Uppsala ett väl utvecklat samarbete olika naturvetenskapliga discipliner, något som kanske är tydligast på forskarnivå. Man menar att det är viktigt att utveckla det tvärvetenskapliga samarbetet inom universitetet och mellan olika genusenheter. Ett exempel på sådant samarbete är de pågående diskussionerna med Centrum för genusstudier i Stockholm om en gemensam forskarutbildning, liksom planerna på mastersamarbete med universitetet i Groningen.

Genusvetenskapen sorterar under historisk-filosofiska fakulteten och har i uppdrag att verka både integrerat och autonomt, samt att bedriva utbildning och forskning som omfattar både biologiska och sociala perspektiv på kön. Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet är en av tre "Centers of Gender Excellence" som Vetenskapsrådet tilldelat forskningsmedel för ledande forskning. Uppsalas projekt "GenNa: Nature/Culture Boundaries and Transgressive Encounters" leds av professor Margaretha Fahlgren, föreståndare vid centrum för genusvetenskap. Liksom i

---

⁶ För att studera på avancerad nivå är det generella behörighetskravet alltid examen från grundnivå. Det som här diskuteras är specifika ämnesmässiga behörighetskrav.

princip alla andra genusenheter betonar man i Uppsala den starka tvärvetenskapliga kompetensen, men profilmrådet måste ändå anses vara det pågående arbetet med genusvetenskaplig kompetens inom naturvetenskapen.

2.10. Örebro

Genusvetenskap som ämne på grund- och forskarutbildningsnivå ingår i samhällsvetenskapliga institutionen på universitetet. Vid institutionen finns även Centrum för feministiska samhällsstudier, som är en mångvetenskaplig forsknings- och handledningsmiljö. Navet i denna miljö är det högre seminariet, där seniora forskare och doktorander från olika ämnen medverkar. Man kommer att få ny professor, troligen i början av 2008, vilken kan innebära förändringar som man ännu inte vet något om. De nya kursplanerna för hösten 2007 är klara med lärandemål och den nya nivåindelningen, arbetet med övriga kursplaner pågår.

Hösten 2007 ges kurser på grundnivå *Genusvetenskap A* och *B* (30 hp.) plus en internationell kurs, *Gender Equality and the Swedish Welfare State* (7.5 hp). Vårterminen 2008 planeras *Genusvetenskap A* och B-kursen *Sexualitet och samhällsanalys*, 30 hp, där två av delkurserna också ges som fristående kurser *Politik, sexualitet och det globala samhället*, (7.5 hp) och *Sexualitet och samhällsförändring i historiskt perspektiv*, (7.5 hp), samt *Genusvetenskap C* (30 hp). Kursen *Könsmakrelationer. En översikt kurs* (7.5 hp.) kommer erbjudas studenter som inte tidigare läst något om genus, och ges på halvfart. På en annan institution ges kursen *Kön, organisation och ledarskap* (7,5hp) både hösten 2007 och våren 2008, VT 2008 kommer genusvetenskap också att ge kurser för lärare inom ämnet Samhällskunskap.

Studenter på lärarprogrammet kan välja kurser i genusvetenskap, liksom en del andra utbildningar. Man arbetar på att vidga kursutbudet för att komma med på programutbildningar och också på att skapa nya kurser för dem som t ex vill jobba med jämställdhet och genuspedagogik.

Genusvetenskapen i Örebro har sedan länge ett samarbete med San Diego State University i USA. Man har även nätverkssamarbete med Ryssland och flera andra länder med student- lärar- och forskarutbyte. Örebro har i sitt samarbete med Linköping fått medel till Center of Excellence, Projektet kallas "Gendering EXcellence – GEXcel: Towards a European Centre of Gender Excellence in Transnational and Transdisciplinary Studies of Changing Gender Relations,

Intersectionalities and Embodiment”. Inom projektet planeras utlysningar för doktorander och post.doc. samt inbjudan av utländska forskare. Genusvetenskapen i Örebro har sedan 2006 ett samarbete med Tema Genus i Linköping, *Genusforskningsinstitutet*⁷, som kan tänkas bli användbart även i kurssammanhang. Man har arbetat fram ett förslag till Masterprogram, ”Sexualitet och samhälle i global förändring”. Målet är att starta 2008 och det finns en tanke att samarbeta mellan olika orter.

I Örebro tror man på samarbete vad gäller master och doktorandkurser. Just nu fokuserar man mycket på GEX-cel (se ovan) när det gäller avancerad nivå. Diskussioner pågår tillsammans med Linköping samt eventuellt Mälardalens högskola om masterskurser. Samtidigt innebär medverkan i Athena och redan upparbetat samarbete inom det ryska nätverket och med San Diego State att förutsättningar för fortsatt samarbete finns. Problemet är små resurser.

Genusvetenskapen i Örebro har medvetet formulerat en tydlig profil, ”Politik i vid bemärkelse”, idag och historiskt, med tonvikt på könsrelationer. Man brukar kalla det ”de tre livens politik”; det privata (inkl. familj o sexualitet), arbetslivet och organisationer, politiken på mer systemnivå, lokalt och globalt.

3. Genus och Bologna

Undervisning i genusvetenskap bedrivs inom vad som måste kallas relativt små miljöer, och samtidigt är genusvetenskap ett stort tvärvetenskapligt och vidsträckt fält där det bedrivs högklassig utbildning vid flera lärosäten i Sverige (HSV Rapport 2007:17 R.). Landsomfattande konferenser i genusvetenskap hålls årligen och det nationella samarbetet inom ämnet är av tradition gott. Att skicka och ta emot studenter till och från ett annat lärosäte för att läsa kurser på högre nivåer är något alla institutioner har erfarenhet av, och detta är i regel inte något problem.

Tvärvetenskapligheten och de många perspektiv som ryms inom ämnet är något som av de flesta beskrivs som något eftersträvansvärt, ett viktigt inslag både i undervisning och forskning. Detta gör att frågor om profilering blir något kniviga och här går rösterna isär kring huruvida olika profiler bör förstärkas och om det överhuvudtaget alltid finns eller bör finnas en profilering.

---

⁷ Se kapitel 4 om samarbete

Gemensamt för alla deltagande institutioner/centra/forum som deltar i projektet är att förändringar i utbildningen på grundnivå är mycket små. Införande av lärandemål (*expected learning outcomes*) är genomfört på alla kurser, enligt den nya examensordningen. Som tidigare nämnts finns det dock flera skillnader i hur denna nya ordning genomförs, detta gäller inte minst normer för utformandet av kurser och huruvida (och hur) man förändrar eller inte förändrar betygssystemet.

3.1. Avancerad nivå

Det är på många sätt på den avancerade nivån som frågan om profilering blir tydlig, och kanske också nödvändig. En mastersutbildning i genusvetenskap kan, på grund av fältets vidsträckt, profileras och placeras på många olika sätt. De olika lärosätena skiljer sig åt i hur man resonerar i utformandet av mastersutbildningar, ska man utgå från studenternas önskemål, anpassning till arbetsmarknaden eller den lokala forskningsprofilen? Eller kanske snarare, hur kan alla dessa element fogas samman på ett bra sätt? De olika lärosätena har också utarbetat delvis olika policys när det gäller skillnaden mellan master och magister, där vissa menar att magisterexamen är i huvudsak forskningsförberedande medan mastersprogram är alternativet för studenter som vill ut på den vidare arbetsmarknaden. Andra resonerar tvärt om.

På avancerad nivå har man arbetat på olika sätt;

- genom att själv utforma och ansvara för ett program,
- genom att tillsammans med en eller flera andra institutioner ansvara för program
- genom att ge kurser som en obligatorisk eller valfri del av andra institutioners program.

3.2. Program på avancerad nivå

Vi kan se en ökad fokusering på program, samtidigt ska man inte glömma att de kurser som utformas när program skapas ofta kan läsas som fristående kurser för studenter som själva vill plocka ihop en masterexamen. Dessutom ska det inte uteslutas att genusvetenskapliga enheter som nu "enbart" erbjuder enskilda kurser i förlängningen utvecklar program, antingen själva eller i olika samarbetsformer.

I dagsläget är det genusvetenskapen i Göteborg, Uppsala och Lund som erbjuder självständigt utarbetade program på avancerad nivå.⁸ För att bli antagen till mastersutbildningarna har Göteborg och Lund (Masterprogram i samhällsvetenskap) samma krav, en kandidatexamen i genusvetenskap eller motsvarande (Med motsvarande menas exempelvis att man följt en genusinriktning i sin grundutbildning samt skrivit uppsats med genusinriktning i annat ämne). Uppsala har valt att ha kandidatexamen med valfritt huvudämne samt minst 40 poäng genusvetenskap som behörighetsgrund.

- **Göteborg:** *Masterutbildning för Jämlikhetshandläggare med internationellt perspektiv* ska ses som en direkt yrkesutbildning, termin 3 ges en obligatorisk kurs i förvaltningskunskap (30 hp). Här ingår moment kring svensk offentlig förvaltning (politik och ekonomi) juridik, samhällsekonomi och ledarskap. Under programmet finns möjlighet till valfria kurser under en termin vilket ger studenterna ökad rörlighet. Programmet inbjuder också till deltagande för studenter som inte går programmet genom att det är uppbyggt av fristående kurser. *Magisterutbildningen i genusvetenskap* är i Göteborg en ettårig forskningsförberedande utbildning för studenter som tänkt gå vidare till forskarutbildning i genusvetenskap.
- **Lund:** Centrum för genusvetenskap har utvecklat två mastersprogram vid samhällsvetenskapliga fakulteten. Det är *Masterprogram i samhällsvetenskap, Genusvetenskap*, (120.0 hp) som är ett samhällsvetenskapligt program med ämnesfördjupning och *Master's Programme in Gender Studies* (120 hp) som är ett tvärvetenskapligt program. Det internationella programmet har inte något krav på förkunskaper i genusvetenskap utan kravet är istället kandidatexamen med samhällsvetenskapligt huvudämne. Programmen ska förbereda studenter för såväl forskarstudier som kvalificerat arbete inom utredningsverksamhet, samhällsplanering, organisationsfrågor, information och kommunikation, socialt arbete med mera (<http://www.genus.lu.se/o.o.i.s/7602> och <http://www.genus.lu.se/o.o.i.s/7756>). Båda utbildningarna erbjuder möjligheten att kliva av efter ett år för att få en magisterexamen. Inom båda programmen finns utrymme för en termins valfria studier, i Sverige eller utomlands.

---

⁸ Södertörn är som tidigare nämnts på gång med en ettårig magisterutbildning, *Magisterexamen i genusvetenskap med inriktning mot jämställdhet/jämlikhet*

- **Uppsala:** I Uppsala finns två ”genusprogram” för studenter på avancerad nivå.
Mastersprogram i humaniora med inriktning Genusvetenskap är ett program som omfattar hela historisk-filosofiska fakulteten och där genusvetenskapen är en del. Programmet har 40 (gamla) poäng genusvetenskap som särskilt behörighetskrav, då man vill öppna upp för studenter med genusperspektiv från de traditionella disciplinerna. Två kurser är obligatoriska för en examen i genusvetenskap: *Masculinities* och *Genusteori*. Programmet leder efter ett år till en magisterexamen, och två år till en masterexamen, i genusvetenskap och förbereder studenten för arbetsliv likväl som forskarutbildning.

Masterprogram i mångfaldsstudier har utarbetats av Centrum för genusvetenskap tillsammans med Centrum för multietnisk forskning och är i huvudsak arbetslivsinriktad. Programmet är öppet för alla studenter med en kandidatexamen. Programmet är enbart ett mastersprogram och kan alltså inte leda till en magister efter ett år. I utbildningen ingår sex obligatoriska kurser som ges av Centrum för genusvetenskap och Centrum för multietnisk forskning, dessutom ingår ytterligare fyra kurser som studenten väljer i samråd med ansvarig lärare. I Uppsala ges alla kurser på halvfart för att studenterna samtidigt ska kunna jobba på sin uppsats.⁹

- **Stockholm:** *Masterprogram i intersektionalitetsstudier* är ett samarbete mellan Centrum för genusstudier, Centrum för forskning i internationell migration och etniska relationer, historiska institutionen och Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. För att läsa programmet med inriktning mot genus krävs fil. kand. i genusvetenskap eller annat ämne med en uppsats med genusvetenskaplig inriktning. Programmet syftar till att förbereda studenten för arbetslivet eller forskarutbildning och i programmet ingår kurser från alla samverkande enheter.
- **Södertörn** Hösten 2008 startar en ettårig magisterutbildning med inriktning mot praktiskt jämställdhetsarbete. Högskolan ansöker även om masterrättigheter.

---

⁹ I Uppsala finns också planer på en sk. "joint master" i genusvetenskap tillsammans med universitetet i Groeningen. Det har kommit så långt att man börjat skissa på innehållet och man har lärarutbyte. I bästa fall hoppas man kunna starta programmet hösten 2009.

3.3. Kurser på avancerad nivå

- **Malmö:** Genusvetenskapen tillsammans med Mänskliga rättigheter, Internationella relationer, statsvetenskap, socialfilosofi och freds- och konfliktforskning planerar en master, där examen troligen får titeln XXX med inriktning mot genusvetenskap
- **Karlstad:** Ger D-kurs för en ”gammal magisterexamen”. Kommer att ingå i gemensamma program som är under utarbetande.
- **Umeå:** *Gender Studies: Feminist Theories and Intersectional Analysis*, 15 hp (ht 07), *Genus, välfärd och makt*, 15 hp (vt 08)
- **Linköping:** Kursen *Manlighetsforskning idag*, 7,5 hp Dessutom finns planer på en ettårig magisterutbildning kallad *Genus, vård och välfärd* i samverkan med Hälsouniversitetet.

3.4. Anställningsbarhet

Göteborg ger en regelrätt yrkes-master. Utöver detta tror man främst på en strategisk satsning på medvetandegörande kring vilken kompetens studenterna faktiskt besitter, studenterna ska få träna sig i att tala om vad de är bra på och ta kontakt med arbetsgivare. I Lund har fakulteten nyligen godkänt införandet av en praktiktermin i kandidatprogrammet. Centrum för genusvetenskap i Lund har även, liksom Örebro, formulerat ett lärandemål om att studenten ska ”visa förmåga att möta förändringar i arbetslivet”.

Överlag menar deltagarna i projektet att en central fråga för att genusstudenter efter sin utbildning ska vara ”anställningsbara” handlar om att studenten införlivar medvetande om sin kompetens och förmåga att artikulera denna.

3.5. Lärandemål och förväntade studieresultat

För att främja rörligheten eftersträvas jämförbara lärandemål. Alla de medverkande i projektet har utarbetat lärandemål och inkluderat dem i sina kursplaner. Det finns två typer av problem som kan uppstå när en faktisk jämförelse ska göras, som när en student vill tillgodoräkna sig kurser från ett annat lärosäte. Det första problemet som kan komma att uppstå när en jämförelse ska göras gäller lärandemålen konkreta utformning.

Vissa lärandemål i genusvetenskap är mycket detaljerade medan andra är mer diffusa, exempel på detta är kraven på metodkunskap; när Kvinnovetenskapligt forum i Umeå skriver ”viss förmåga att analysera skönlitterära texter” i kursplanen för *Genusvetenskap: Makt och kön A*, är det då jämförbart med ”grundläggande metoder och metodologier i genusvetenskap” som Centrum

för genusvetenskap vid Lunds universitet skriver i kursplanen för *Genusvetenskap: Grundkurs*? Eller när Centrum för genusstudier vid Stockholms universitet i kursplanen för *Genusvetenskap II* skriver: ”kritiskt granska olika teoretiska inriktningar genom att identifiera skiljelinjer och svaga punkter och genom att formulera egna ståndpunkter och nya problemområden.”, ska vi då tänka att studenter på de andra lärosätena inte lärt sig formulera egna ståndpunkter? Självklart inte!

I en genomgång av lärandemålen blir det tydligt att man i stor utsträckning har följt de lokala riktlinjer och modeller som utarbetats vid de olika lärosätena. Av den anledningen kan en utbildningsplan i genusvetenskap vara mer jämförbar med utbildningsplanen i statsvetenskap vid samma lärosäte än med en genusvetenskaplig läroplan från en enhet på annan ort. En annan förklaring till skillnader i utformningen ligger troligen i olika åsikter om hur detaljerad det är önskvärt att vara, något som kan vara en diskussion värd att följa upp.

Det finns vissa tydliga, mer konkreta gemensamma drag och skillnader i lärandemålen som är intressanta, inte minst i ett samtal om ämnets identitet och eventuellt olika profiler. När genusvetenskapen i Örebro i kursplanen för *Genusvetenskap B* skriver ”förmåga att göra könsteoretiska analyser med inriktning mot kön, makt och politik i nutida och historisk belysning” är här detta en tydlig koppling till deras profilering mot politik. Kanske kommer en eventuell ökad profilering försvåra studenternas rörlighet?

Troligen medför skillnader i formulerandet av lärandemål inte ett så stort problem för studenternas rörlighet som man kan tro. Under nätverkets samarbete har det framkommit detta inte heller tidigare varit något större problem. Lärandemålen kan dock underlätta processer där studenter vill röra på sig och tillgodoräkna kurser från ett annat lärosäte, genom att förvärvade kunskaper tydligare framgår. Det är värt att diskutera möjliga samarbetsformer och rutiner för tillgodoräkningen av sådana moment som kanske är specifika för en viss kurs. Likheterna och de tidigare goda erfarenheterna pekar dock på att den nationella rörligheten inom genusvetenskapen har alla förutsättningar att fortsätta utvecklas. Dessutom har också ämnets företrädare en god vana att arbeta med tillgodoräkningen och bedömningar som är viktig i arbetet med nationell och internationell rörlighet.

4. Det fortsatta arbetet

Inom genusvetenskapen finns ett väletablerat samarbete sedan flera år, tidigare inom det som kallades Flerfora (samarbetsorganisation för centra/fora för kvinno- och genusforskning), nu i form av årliga ämneskonferenser. Samtliga deltagare i projektet menar att det är tiden, eller

snarare bristen på tid, som är avgörande när det gäller möjligheter till samarbete. Det finns redan ett institutionaliserat samarbete mellan Linköping och Örebro, Genusforskningsinstitutet . Samarbetet ska bland annat öka möjligheten att utveckla en internationell mastersutbildning i tematisk genusvetenskap. Ett annat syfte med samarbetet är att profilera de professionella kvalifikationerna och undersöka arbetsmarknaden för studenter inom genusvetenskap (<http://www.tema.liu.se/tema-g/institutet-for-tematisk-genusvetenskap>).

Nätverkets arbete kommer att fortsätta i liknande spår. Att regelbundet träffas på ämneskonferenser där även grundutbildningsfrågor diskuteras och att under längre eller kortare perioder skapa gemensamma projekt i form av forskarkurser, temadagar och kanske även masterutbildning?

Genom nätverkets träffar har det även sammanställts en lista med idéer kring olika former av samarbeten, en lista som med fördel kan användas som grund för formandet av arbetsgrupper och olika "nätverk i nätverket". Dessa idéer öppnar även för möjligheten att inkludera fler lärosäten i nätverket än de som nu varit inbjudna.

Även om alla deltagarna i projektet framgångsrikt skapat lärandemål och kursplaner enligt den nya modellen kan detta arbete inte ses som avslutat. De olika lärosätena har utformat olika modeller för hur detta arbete ska gå till, vilket gör att lärandemålen i många fall inte är så jämförbara som man skulle kunna önska. Vi ser möjligheter att samarbeta när det gäller lärandemål för genusvetenskap, ett arbete som lika gärna kan ses som en fortsättning på den sedan länge pågående diskussionen kring frågan *Vad är genusvetenskap?*

5. Brainstorm kring samarbete?

- Virtuellt studierektorssamverkan. Chat, e-postlista, anslagstavla, blog som kan vara både ett forum för praktiska frågor och pedagogiska diskussioner
- Virtuellt studieväglärdarsamverkan. Chat, e-postlista, anslagstavla, blog. Inte minst för diskussioner kring anställningsbarhet.
- Internetsajt med kurser och program. En www.studera.nu för genusvetenskap med länkar till respektive kursidor och anmälningskatalog. Kanske i form av en "halvöppen" resurs där varje kursgivare själv får lägga in kursnamn och en länk till den egna hemsidan?
- Föreläsningar i mp3 format för att komplettera/utveckla varandras utbildningar

Kanske kan man utveckla en sida där alla gemensamma Internetsatsningar får rum? Om man gör det på ett ”användaradministrerat” sätt.

- Handledarsamverkan
- Gemensamma internetbaserade kurser/distanskurser på avancerad nivå eller avancerad/PhD
- Gemensamt program på avancerad nivå för de institutioner som inte har möjlighet att utforma program på egen hand. En ”hemmainstitution” för studenten som sedan kan läsa kurser på flera håll/delvis distans/internet för att forma en master i genusvetenskap.
- Tematiska resursnätverk ”postkolonial forskning”, ”queer”, ”jämställdhetsarbete” osv.
- Kanske kan vi hjälpas åt för att skapa kontakter med partneruniversitetet (ERASMUS etc.)
- ”Byta lärare” för en vecka eller två
- Skapa regionala nätverk med miljöer där vissa bara kan ge kurser på ”A och B-nivå” för att kunna lotsa studenter som vill vidare.
- Anställningsbarhet och utveckla studenternas känsla av kompetens. Hur?
- Gemensamma regionala seminarierier för studenter på kandidat och masternivå.
- Gemensam marknadsföring?

6. Referenser

HSV Rapport: 17 R: *Utvärdering av ämnet genusvetenskap vid svenska universitet och högskolor.*

Högskoleverket: Stockholm

Uppsala Universitet: BESLUT 2007-01-16 UFV 2006/1473

6.1. Internet

Högskoleverkets hemsida:

www.hsv.se/densvenskahogskolan/forandringar/nyautbildningsochexamensstrukturen.4.539a949110f3d5914ec800062698.html

GU Bologna: http://www.samfak.gu.se/utbildning/Bolognaprocessen/Fragor_och_svar/

SU Bologna: <http://www.su.se/pub/jsp/polopoly.jsp?d=795&a=5018>

6.2. Genusvetenskap hemsidor

Institutionen för genusvetenskap, Göteborgs universitet:

<http://hum.gu.se/institutioner/genusvetenskap>

Centrum för genusforskning, Karlstads universitet

<http://www.sam.kau.se/genusvetenskap/index.html>

Forum för genusvetenskap och jämställdhet, Linköpings universitet:

<http://www.liu.se/genusforum/>

Centrum för genusvetenskap, Lunds universitet

www.genus.lu.se

Genusvetenskap vid Malmö högskola:

http://www.mah.se/templates/Page_21839.aspx

Centrum för genusstudier, Stockholms universitet:

www.kvinfo.su.se

Genusvetenskap, Södertörns högskola:

<http://webappo.web.sh.se/C1256CD200367846/nepns-site-content-link/37F629C59ACE655DC1256FE9004EFF9B?open&neplink=/c1256c93006bd8e9/nepns-site-content-link/26ed1d2ff0823485c1256d430044707b;/c1256c8a0066623d/nepns-site-content-link/d581b522f1aefe72c1256c8b0015384f>

Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet:

<http://www.gender.uu.se/>

Kvinnovetenskapligt forum, Umeå universitet:

<http://www.umu.se/kvf/>

Genusvetenskap, Örebro universitet;

http://www.oru.se/templates/oruExtIntroPageLevel2_6953.aspx

Bilaga 1

FRÅGOR OM BOLOGNA ARBETET

ÄMNETS ROLL OCH INFLYTTANDE

- 1) På vilket sätt ingår genusvetenskap i olika samarbeten på universitetet/högskolan?
(Samarbeten som finns mellan institutioner på fakulteten, mellan fakulteter etc. Vilken roll spelar genus där?)
- 2) Hur ser ni på tvärvetenskapliga och ”tvärlärosäteliga” samarbeten?

UTBILDNINGSGUTBUD

- 1) Vilka kurser ges HT-07 på grund- respektive avancerad nivå?
- 2) Vilka kurser planerar ni att ge 2008?
- 3) Hur långt har ni kommit i skapandet av Bologna anpassade utbildningsbeskrivningar och kursplaner?
- 4) Förändras strukturen på kurserna i och med Bolognaprocessen och det nya poängsystemet?
- 5) Ges/planeras program på grund- respektive avancerad nivå?

ANSTÄLLNINGSBARHET

- 1) På vilket sätt är kurser och verksamheten i övrigt kopplade till arbetslivet?
- 2) Finns alumini-uppföljningar?
- 3) Vilka arbetsuppgifter och arbetsgivare tror ni att era studenter har när de är färdiga?

- 4) Hur tror ni att studenter bättre kan förberedas för arbetslivet och bli attraktiva för arbetsgivare?

INTERNATIONALISERING

- 1) Hur arbetar ni med student-, lärar- och forskarutbyten?
- 2) Hur är rörligheten till och från er?

FRAMTIDA GENUSSAMARBETE

- 1) Hur ser ni på samarbete rörande studenter, lärare, forskare, kurser... Vad vore bra och genomförbart?

PROFIL

- 1) Vilka områden ser ni som er styrka och specialitet?
- 2) Bör olika genusmiljöers profilering synliggöras/förstärkas?

ÖPPEN FRÅGA

Vad är era idéer kring Bolognaprocessen, arbetet på er institution och lärosäte, samarbete, utmaningar...

LUNDS
UNIVERSITET
Centrum för genusvetenskap

Arbetet med den nya utbildnings- och examensstrukturen

Rapport från ämnesnätverket i genusvetenskap

Marta Cuesta & Louise Löfqvist

Summary	3
Nätverkets deltagare och projektets utformning	3
Resultat.....	5

Summary

The Centre for Gender Studies at Lund University has been given the responsibility of creating a network within Gender Studies in Sweden to facilitate the implementation of the Bologna Declaration of Higher Education. The Gender Studies network for the implementation of the new structure of education and degrees in Sweden has included all the departments/centres that offer courses on Bachelor's level and beyond.

- The network has had ten individual meetings and one large concluding meeting
- The network has consisted of ten participating departments from ten universities.
- The network has been focused its work upon learning outcomes, student mobility and inter-university co-operation

We have outlined the changes carried out in relation to the new educational structure, the formulating of learning outcomes and the creation of the new advanced level of education, i.e. the masters level.

The network has concluded that we differ in some ways as to how we state the expected learning outcomes, though the differences do not seem to pose an obstacle to student mobility. Four of the project participants offer education programmes at an advanced level and here we have noted a slight difference in the access requirements. We believe that the department/centres that have developed education at the advanced level can contribute to others, with advice and as models.

The network has brought about discussions and an exchange of ideas and now as the network project has completed its work, by far the most obvious conclusion is that a dialogue within our field of education is continuously necessary.

Nätverkets deltagare och projektets utformning

NSHU - Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning har beviljat projektmedel för att skapa nätverk för att underlätta arbetet med Bolognaprocessen och den nya utbildnings- och examensstrukturen inom högre utbildning i Sverige. Särskilt fokus i denna nya struktur ligger på att öka studenternas möjlighet till rörlighet såväl nationellt som internationellt. Centrum för

genusvetenskap, Lunds universitet har fått i uppdrag att ansvara för inledningsskedet av arbetet med ett ämnesnätverk inom genusvetenskap.

Inbjudna till att delta i nätverket för arbete med den nya utbildnings- och examensstrukturen inom genusvetenskap är miljöer som erbjuder kurser på minst kandidatnivå i genusvetenskap. Inbjudan har riktat sig till studierektorerna och alla inbjudna har deltagit i nätverket.

Deltagande lärosäten är;

- Göteborgs universitet
- Karlstads universitet
- Linköpings universitet
- Lunds universitet
- Malmö högskola
- Stockholms universitet
- Södertörns högskola
- Umeå universitet
- Uppsala universitet
- Örebro universitet

I projektets inledning formulerades följande punkter som centrala i den fortsatta diskussionen:

- Vad händer på de olika institutionerna/centra i och med Bologna processen?
- Institutionernas olika profiler. Hur kan vi samarbeta för att stärka och tydliggöra dessa?
- Studenternas rörlighet. Hur kan vi samarbeta och samordna för att underlätta denna?

I december 2006 ombads alla deltagare i nätverket att skicka in en kort redogörelse för sitt arbete och eventuella planer. Från början planerades ett möte i mars 2007, men det blev under vintern tydligt att detta skulle bli mycket svårt att genomföra då studierektorerna i genusvetenskap alla verkar i mycket små miljöer med få anställda och hög arbetsbelastning. I stället har projektassistent Louise Löfqvist under maj 2007 haft individuella möten med studierektorerna runt om i Sverige genom en genusvetenskaplig upptäcksfärd från söder till norr. Dessa möten har föregåtts av ett mer detaljerat frågeformulär som skickades ut under våren. Tio deltagande lärosäten har alltså resulterat i tio individuella möten. Nätverkets arbete har även varit uppe som en punkt på ämneskonferensen i Göteborg i oktober 2007, där projektkoordinator Marta Cuesta presenterade den färdiga rapporten och det fortsatta samarbetet diskuterades. Totalt har nätverket alltså haft elva träffar.

Mötena har innehållit både information utifrån frågeformuläret och mer ostrukturerad diskussion kring visioner om samarbeten, planer för den egna institutionen och genusvetenskapens framtid. Målet har i första hand varit en kartläggning, något vi menar måste finnas som grund för ett fortsatt samarbete. Sammanställningen av material och information har gjorts under sommaren och i september 2007 skickades ett utkast till alla de medverkande. I den inledande fasen av högskolereformen händer saker ibland hastigt och vi ansåg det vara viktigt att ge alla de medverkande möjlighet att kontrollera, uppdatera och reflektera över den bild av deras utbildning som vi sedan arbetat vidare med.

I början av oktober presenterades resultatet av projektet för deltagarna på ämneskonferensen i Göteborg och efter diskussion där skickades rapportunderlaget återigen ut på en remissrunda innan slutgiltig publicering av rapportunderlag och den färdiga rapporten till NSHU.

Vi menar att det är viktigt ta hela rapportunderlaget i beaktande när slutresultaten ska utvärderas, då kartläggningen som är en så central del av resultatet inte kommer till sin rätt i den kortfattade rapport vi lämnar till myndigheten.¹ En annan viktig sak att poängtera är att denna skriftliga produkt är en ögonblicksbild av en verksamhet som kontinuerligt, och särskilt just nu, genomgår förändringar.

Resultat

Arbetet med nätverket har resulterat i en utförlig kartläggning kring utbud och utformning av kurser och program som sedan kunnat kontrasteras och diskuteras. Alla de medverkande i projektet har utarbetat lärandemål och inkluderat dem i sina kursplaner. Vissa lärandemål i genusvetenskap är mycket detaljerade medan andra är mer diffusa, exempel på detta är kraven på metodkunskap i lärandemålen; när Kvinnovetenskapligt forum i Umeå skriver ”viss förmåga att analysera skönlitterära texter” i kursplanen för *Genusvetenskap: Makt och kön A*, är det då jämförbart med ”grundläggande metoder och metodologier i genusvetenskap” som Centrum för genusvetenskap vid Lunds universitet skriver i kursplanen för *Genusvetenskap: Grundkurs?* Eller när Centrum för genusstudier vid Stockholms universitet i kursplanen för *Genusvetenskap II* skriver: ”kritiskt granska olika teoretiska inriktningar genom att identifiera skiljelinjer och svaga punkter och genom att formulera egna ståndpunkter och nya problemområden.”, ska vi då tänka att studenter på de andra lärosätena inte lärt sig formulera egna ståndpunkter? Självklart inte!

---

¹ Rapportunderlaget skickas till NSHU och kommer även göras tillgängligt på www.genus.lu.se

I en genomgång av lärandemålen blir det tydligt att man i stor utsträckning har följt de lokala riktlinjer och modeller som utarbetats vid de olika lärosätena. Av den anledningen kan en utbildningsplan i genusvetenskap vara mer jämförbar med utbildningsplanen i statsvetenskap vid samma lärosäte än med en genusvetenskaplig läroplan från en enhet på annan ort. En annan förklaring till skillnader i utformningen ligger troligen i olika åsikter om hur detaljerad det är önskvärt att vara, något som kan vara en diskussion värd att följa upp.

Det finns vissa tydliga, mer konkreta gemensamma drag och skillnader i lärandemålen som är intressanta, inte minst i ett samtal om ämnets identitet och eventuellt olika profiler. När genusvetenskapen i Örebro i kursplanen för *Genusvetenskap B* skriver ”förmåga att göra könsteoretiska analyser med inriktning mot kön, makt och politik i nutida och historisk belysning” har detta en tydlig koppling till deras profilering mot politik. Kanske kommer en eventuell ökad profilering försvåra studenternas rörlighet?

Likheterna och de tidigare goda erfarenheterna pekar dock på att den nationella rörligheten inom genusvetenskapen har alla förutsättningar att fortsätta utvecklas. Dessutom har också ämnets företrädare en god vana att arbeta med tillgodoräknanden och bedömningar som är viktig i arbetet med nationell och internationell rörlighet. Det har blivit tydligt att de förväntade studieresultat som formulerats inte står i någon större kontrast till varandra och ger en god förutsättning för en fortsatt god rörlighet inom genusvetenskaplig utbildning. Nätverkets slutsats är därför att det inte behövs några uttalade gemensamma riktlinjer för lärandemål, men att en kontinuerlig diskussion (som förs bl.a. på de årliga ämneskonferenserna) är central.

I dagsläget är det genusvetenskapen i Göteborg, Uppsala och Lund som erbjuder självständigt utarbetade program på avancerad nivå.² För att bli antagen till mastersutbildningarna har Göteborg och Lund (Masterprogram i samhällsvetenskap med ämnesfördjupning) samma krav, en kandidatexamen i genusvetenskap eller motsvarande (Med motsvarande menas exempelvis att man följt en genusinriktning i sin grundutbildning samt skrivit uppsats med genusinriktning i annat ämne). Uppsala har valt att ha kandidatexamen med valfritt huvudämne samt minst 40 poäng genusvetenskap som behörighetsgrund. För det internationella Master's Programme in Gender Studies vid Lunds universitet är kravet en fil. kand i samhällsvetenskap (eller motsvarande) då programmet är ett tvärvetenskapligt samarbete inom den samhällsvetenskapliga fakulteten. I nätverkets dialog har det blivit tydligt att de som kommit längre i skapandet av kurser och program

---

² Södertörn är som nämns i det längre rapportunderlaget på gång med en ettårig magisterutbildning, *Magisterexamen i genusvetenskap med inriktning mot jämställdhet/jämlikhet*

på avancerad nivå kan bistå med råd och som förebilder, något som redan sker och förhoppningsvis är detta ett (sam)arbete som kan fortsätta.

Nätverket har inte kommit fram till några resultat för gemensamma tillämpningar gällande tillträde till avancerad nivå. På grund av den begränsade möjligheten till forskarutbildning inom genusvetenskap har det inte ansetts fruktbart att föra en dialog om tillträde till forskarutbildning inom ämnet.

Nätverket har inneburit en dialog som öppnat för nya idéer och skapat möjligheter att kunna lära av varandras erfarenheter. Då många av nätverkets deltagare ännu inte utvecklat utbildning på avancerad nivå kan de som har kommit längre att agera som förebilder och rådgivare. Detta kommer i sin tur innebära att skillnaderna i utformning kan minimeras. Vi menar att det är tydligt att en fortsatt dialog inom ämnet är nödvändig och att samarbete i framtiden förhoppningsvis kan fördjupas.

Detta är en mycket komprimerad version av nätverkets arbete. En mer utförlig text som underlag till rapporten finns på

http://www.genus.lu.se/upload/LUPDF/Genusvetenskap/Amnesnatverk_genusvetenskap.pdf

Period:	11-06	-	12-07	Urvalsgrupp:		
Kostnadsställe:	253195	-	253195	V-gren:	35	- 35
Aktivitet:	25319531010	-	25319531010	Fritt fält:		-

TILLGÄNGLIGT BELOPP		0,00
differens Tillg. belopp - Inkomster-utgifter (2)		0,00
Övriga resultatkonton:		
Summa övriga resultatkonton	-----	0,00
Balanskonton:		
Summa balanskonton	-----	0,00
KONTROLL RR (om annat än noll - kontakta Ekonomienheten)		0,00
KONTROLL BR (om annat än noll - kontakta Ekonomienheten)		0,00

(2) Annat värde än noll här beror på:

- att rapporten behöver kompletteras med uppgift om inkomster och utgifter från före 1/1 2003,
- att rapporten behöver kompletteras med uppgifter om inkomster och utgifter från ev. tidigare aktivitet,
- att det finns utestående förskott eller lån (syns under "Balanskonton" ovan) och/eller
- att kapital har flyttats till eller ifrån projektet (syns under "Balanskonton" ovan).

Denna rapport har omvända tecken, dvs debet visas med minus och kredit med plus.
 Kostnader och tillgångar visas sålunda med minus respektive intäkter, skulder och kapital med plus.
 (Och tvärtom för reduktioner. Ex. intäktsreduktion visas med minus.)

Period: 11-06 - 12-07
 Kostnadsställe: 253195 - 253195
 Aktivitet: 25319531010 - 25319531010

Urvalsgrupp:
 V-gren: 35 - 35
 Fritt fält: -

	Utfall vald period	Utfall sedan projektstart (1)
INKOMSTER		
Erhållna bidrag	150 000,00	150 000,00
Summa inkomster	150 000,00	150 000,00
UTGIFTER		
Löner och arvoden	-68 283,20	-68 283,20
Lönebikostnader	-29 421,17	-29 421,17
Traktamenten	-1 356,00	-1 356,00
Reseutgifter	-12 014,42	-12 014,42
Konsulter/Köp av tjänster	-45,21	-45,21
Material/Förbrukningsutgifter	0,00	0,00
Utrustning	0,00	0,00
Övriga utgifter	0,00	0,00
Omkostnader/Overhead	-38 880,00	-38 880,00
Summa utgifter	-150 000,00	-150 000,00
INKOMSTER - UTGIFTER	0,00	0,00

(1) Obs! Inkluderar ej bokförda inkomster och utgifter från före 1/1 2003.